

Dr. Csikiné dr. Mátyás Krisztina

PÁLYAMŰVE

a Bírósági Közlöny 2018/6. számában megjelent, 551.E/2018.(VII.19.) OBHE határozat
alapján kiírt Debreceni Törvényszék Polgári-Közigazgatási-Munkatügyi Kollégiuma
kollégiumvezetői álláshelyének betöltéséhez

BEVEZETŐ

Az Országos Bírósági Hivatal Elnökének stratégiai célja, hogy a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék - a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek, megvalósuljon az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása, tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása, a bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége, a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése, a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

A Debreceni Törvényszék előtt álló rövid- és hosszú távú kihívás az ítéelkezés időszerűsége és megalapozottsága, az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás, a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás, a bírósági integritás, a bírósághoz való hozzáférés, a képzés.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) 118. § (1) bekezdés c) pontja szerint bírósági vezető – többek között – a kollégiumvezető.

A Bszi. 124. § (1) bekezdése szerint a kollégiumvezető

- a) szervezi a kollégium munkáját,
- b) évente beszámol a kollégiumnak
 - ba) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról,
 - bb) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és
- c) ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Az OBH 6/2015. számú határozatának 28. § (1) bekezdése szerint a kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégium munkáját.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a kollégiumvezető feladata különösen:

- a) az 54. § (1) bekezdésben szereplő beszámolójában évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaműben szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- b) jelen szabályzatban rögzítetteknek megfelelően a kollégiumvezetői tevékenységéről beszámol az ítéeltábla vagy a törvényszék elnökének,
- c) az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, másodfokú vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítéelkezési tevékenységét,
- d) összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket,
- e) összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik,
- f) évenként összegzi a másodfokú, a harmadfokú, a felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti,
- g) ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró vagy a tanácselnök által a Bűsz. előírásai szerint vezetett

nyilvántartásba; a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróságokon is ellátja,

h) ellátja a jogegységi eljárással összefüggő, a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi,

i) ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,

j) közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében,

k) a közérdekű bejelentések és a panaszügyek intézésében részt vesz,

l) javaslatot tesz - a szolgálati út betartásával - a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítélőtábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására,

m) irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését,

n) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,

o) előterjeszti - a szolgálati út betartásával - az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében,

p) javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására.

A Debreceni Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának 4.1.2. pontja szerint a kollégiumvezető feladatai továbbá:

- az eljárási határidők és ügyviteli szabályok érvényesülésének figyelemmel kísérése,
- a polgári kollégiumvezető átruházott jogkörben ellátja a törvényszéki végrehajtók eljárásának törvényessége, szakszerűsége és hatékonysága átfogó felügyeletét,
- ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal.

A kollégiumvezető a kollégium munkájáról a törvényszék elnökét folyamatosan tájékoztatja és vezetői értekezleten – rendszeresen – beszámol a kollégium, valamint saját igazgatási tevékenységéről, az ügyszak ítélkezésének helyzetéről.

A kollégiumvezető részt vesz a törvényszék vezetői értekezletén.

A kollégiumvezető az ügyelosztási rendben meghatározott ügycsoportban az SZMSZben írtaknak megfelelő mértékben ítélkezik.

A kollégiumvezető a törvényszéken elvégzi a szakági ügyek kiosztását.

A kollégiumvezető a törvényszéki bírák ügyszaka, fellebbezési tanácsok összetétele, tárgyalási napjai, a tárgyaló termek beosztása tekintetében – a fellebbezési tanácsok tanácselnökeivel és a szakág szerinti bírákkal egyeztetett – javaslatot terjeszt elő a törvényszék elnökéhez. A javaslatot írásban, a tárgyévet megelőző év december 10-ig kell a törvényszék elnökéhez benyújtani. A kollégiumvezető a törvényszék elnöke, elnökhelyettese utasítása alapján teljesíti jelentéstételi kötelezettségét.

A kollégiumvezető képviseli a kollégiumot, valamint kapcsolatot tart a Kúria szakkollégiumaival, szükség szerint társszervek szakmai vezetőivel és a régióban lévő megyék szakkollégiumaival.

A kollégiumvezető vezeti a kollégiumi üléseket, elkészíti a kollégiumi ülések jegyzőkönyveit, illetőleg a kollégiumi véleményekről tájékoztatja az ügyszak bíráit.

A kollégiumvezető a hatáskörébe tartozó feladatokat a kollégium tagjának, a járásbíróság elnökének, elnökhelyettesének és csoportvezetőjének bevonásával is elláthatja. A járásbíróság vezetőinek és bírósági vezetőjének a megbízásáról a törvényszék elnökét előzetesen tájékoztatni kell.

A Bszi. 130. § (3) bekezdése szerint a benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell a pályaművet, amely a pályázónak a megpályázott tisztségtől függően a bíróság, a kollégium, illetve a csoport működésével kapcsolatos hosszú távú terveiről, és azok megvalósításának ütemezéséről szól, ezért a pályaműben azon hosszú távú terveket és az ezek megvalósításának ütemezésével kapcsolatos elképzeléseimet részletezem, amelyek a megpályázott kollégiumvezetői tisztség betöltése esetén a bírói tevékenység ellátása mellet a feladataim részét képezhetik, vagy fogják képezni, nem vitatva a korábbi, felelős vezetői döntések következtében elért eredményeket.

Mind az OBH Elnökének stratégiai céljait, mind a Debreceni Törvényszék elnökének célkitűzéseit szem előtt tartva tölténém be a kollégiumvezetői tisztséget, segítve azok megvalósítását, felhasználva a 16 éves fogalmazói, bírósági titkári és bírói, valamint az elmúlt csaknem két, igazgatásban eltöltött év alatt szerzett tapasztalataimat.

HATÉKONYSÁG, IDŐSZERŰSÉG

A statisztikai mutatók áttekintése után jól látható, hogy a Debreceni Törvényszékre érkezett polgári elsőfokú ügyek száma 2016. évben a 2015. és 2017. évhez viszonyítva kiugróan magas volt, azonban 2017. évben már mutatkozott csökkenés, és a folyamatban lévő ügyek száma a 2015. évben kimutatott 410 db-ról 255 db-ra csökkent.

Törvényszék – Elsőfokú ügyek

Ügyszak	Érkezés			Befejezés			Folyamatban maradt ügyek		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Polgári per	654	758	500	462	768	645	410	400	255
Polgári nemperes	184	242	422	184	252	232	47	37	227
Törvényszéki VH ügyek	118	115	87	127	117	90	7	5	2
Összes peres	851	925	664	642	971	805	528	482	341
Összes nemperes	16946	15306	16308	17538	15681	15996	1516	1227	1539
Mindösszesen	17797	16231	16972	18180	16652	16801	2044	1709	1880

Viszonylag kiegyensúlyozott a másodfokú érkezés az említett három évben, míg a befejezés mértéke 2016. évhez képest 2017. évben jelentősen (100 db üggyel) nőtt, így 2017. évben 84 db ügy volt folyamatban.

Törvényszék – Fellebbezett ügyek

Ügyszak	Érkezés			Befejezés			Folyamatban maradt ügyek		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Polgári per	413	431	432	448	382	482	85	134	84
Közigazgatási per	15	22	21	10	19	23	5	8	6
Munkaügyi per	75	85	216	101	48	216	6	43	43
Polgári nemperes	627	806	826	623	803	802	41	44	68
Közigazgatási nemperes	60	52	56	61	46	47	0	6	15
Munkaügyi nemperes	41	23	38	38	28	36	6	1	3
Egyéb	43	50	47	33	60	45	12	2	4
Összes peres	580	624	733	642	528	794	110	206	145
Összes nemperes	818	985	1021	800	997	979	66	54	96
Mindösszesen	1398	1609	1754	1442	1525	1773	176	260	241

Az ügyek jelentős része, 86%-a első fokon, míg majdnem minden ügy másodfokon egy éven belül fejeződik be, így ezen ügyek két éven túlivá válásával nem kell számolni.

1 éven belül befejezett peres ügyek járásbírói szinten civilisztika ügyszakban

Járásbíróságok	2015. év		2016. év		2017. év	
	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli
Debreceni Járásbíróság	4720	4210	4569	4182	4516	4119
Berettyóújfalui Járásbíróság	767	700	794	751	767	707
Hajdúböszörményi Járásbíróság	688	618	694	640	734	675
Hajdúszoboszlói Járásbíróság	542	487	472	425	532	487
Püspökladányi Járásbíróság	476	445	461	438	350	333
Összesen:	7193	6460	6990	6436	6899	6321

Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	2015. év		2016. év		2017. év	
	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli
Közigazgatási ügyszak	775	744	745	728	646	619
Munkaügyi ügyszak	925	871	588	539	617	567
Összesen:	1700	1615	1333	1267	1263	1186

Törvényszék	2015. év		2016. év		2017. év	
	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli	Összes befejezés	Ebből 1 éven belüli
Polgári I. fok	462	400	768	651	645	519
Polgári II. fok	448	446	382	381	482	480
Gazdasági I. fok	180	139	203	160	160	116
Gazdasági II. fok	83	82	79	77	73	71

A Debreceni Törvényszék polgári ügyszakában 50,5 % a helyben hagyás, 28,1 % a megváltoztatás, és 15% az egyéb befejezés aránya, hatályon kívül helyezésre polgári ügyszakban 6,4 % mértékben kerül sor, míg munkaügyi ügyszakban ez 0,5%, az ítélezés megalapozottnak tekinthető arra is tekintettel, hogy a fenti mutatók csupán a fellebbezett ügyekre vonatkoznak.

Járásbíróság és törvényszék másodfok viszonylata

	Járásbíróság on befejezett peres ügyek száma 2017- ben	Törvénys- zék másodfok ra érkezett peres ügyek száma 2017-ben	Fellebbezési viszonyszám	Törvényszé- k másodfoko n befejezett peres ügyek száma 2017-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztat- ás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
civil	8162	733	0,090	793	465	58,6%	198	25,0%	44	5,5%	86	10,8%
polgári	6 585	432	0,066	481	243	50,5%	135	28,1%	31	6,4%	72	15,0%
közigazgat- ási	646	21	0,033	23	20	87,0%	1	4,3%	0	0,0%	2	8,7%
munkaügyi	617	216	0,350	216	165	76,4%	47	21,8%	1	0,5%	3	1,4%

Törvényszék és ítéltábla viszonylata

	Törvényszék- en befejezett peres ügyek száma 2017- ben	Ítéltáblán a érkezett peres ügyek száma 2017- ben*	Fellebbezési viszonyszám	Ítéltáblán befejezett peres ügyek száma 2017-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztat- ás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
civil	805	119	0,148	110	76	69,1%	19	17,3%	4	3,6%	11	10,0%
polgári	645	82	0,127	73	55	75,3%	13	17,8%	0	0,0%	5	6,8%

A Debreceni Törvényszék polgári ügyszakában a két éven túli ügyek aránya 2,7%.

ARÁNYOSSÁG, EMBERI ERŐFORRÁSOK OPTIMÁLIS ELOSZTÁSA

Az arányos ügyelosztás a bíróság elnökének kiemelt feladata a Bszi. 10.§ (3) bekezdése, a 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet 32.§ (1) bekezdése és nem utolsó sorban az OBH 6/2015. számú utasításának 27.§ (1) bekezdés j) pontja szerint is.

Célom, hogy a Debreceni Törvényszéken valósuljon meg tartósan a polgári ügyszakban a hatékony és időszerű igazságszolgáltatás úgy, hogy a bírósági feladatok ellátása során azok kiosztása arányos legyen, hogy ne legyen olyan alkalmazott, aki a többiekénél aránytalanul többet dolgozik, de az eddig elért eredményeket megtartsuk, azokat tovább javítsuk.

A Debreceni Járásbíróságon vezették be az azóta „Debreceni modellként” emlegetett, mára az ország egyéb bíróságain is alkalmazott módszert, melynek lényeges eleme az arányos munkateher szerinti ügyelosztás. A büntető ügyszakban elért látványos eredmények magukért beszélnek.

Azt követően, hogy az OBH elnöke bevezette a bíránkénti azonos súlysorszám és darabszám szerinti szignálást, polgári ügyszakban is mutatkozott eredmény a bírák munkaterhének arányosulása tekintetében, azonban az is látható az elmúlt évek tapasztalatai alapján, hogy pusztán, önmagában a súlysorszám és darabszám figyelembevételével még nem vált arányossá a munkateher.

Az OBH elnökének utasítása alapján történt ügyelosztás, bíránkénti azonos súlysorszám és darabszám szerinti érkezés azonban kiváló alap ahhoz, hogy a bírák munkaterhe ellenőrizhetőbb legyen, és az ellenőrzés eredményei alapján az valóban arányosabbá is válhasson.

A polgári ügyszakban alapvetően probléma, hogy a beérkezett aktanyomat, vagy keresetlevél önmagában nem alkalmas arra, hogy az ügy várható bonyolultságára, nehézségi fokára abból következtetni lehessen az ügy kiosztása során.

A polgári ügyszakban a bírák arányos munkaterhének vizsgálatakor véleményem szerint nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy az adott bíró munkaterhe, adott vizsgált időszakban mennyire nehezült el.

Az utólagos vizsgálattal azon problémák többsége megoldható, amelyek a jelenlegi, az ügy érkezésekor adott súlysorszám figyelembevételével felmerültek.

Ilyen például az újraindult ügyek újabb súlysorszámmal történő értékelése. Az eljárások ügyviteli befejezése nem eredményezi azok érdemi lezárását, nem ritka, hogy orvosolható mulasztás miatt az eljárás új számon folytatódik. Olyan időszakban (esetleg olyan referátában), amikor (vagy ahol) magasabb az újraindult ügyek száma, az ezekre az ügyekre adott súlysorszám torzítja a statisztikát, így a bírák munkaterhének arányossága sem valósul meg, hiszen új ügy nem érkezett, gyakorlatilag ugyanannak az ügynek a kétszeres értékelése történik. Hangsúlyos azonban, hogy a munkateher vizsgálata során minden „elintézést” látni kell, hiszen az is – nem ritkán bonyolult – jogászai tevékenység, amikor a bíró a mulasztás jogkövetkezményeit alkalmazza. Éppen ezért az újraindult ügyek figyelemmel kísérése is indokolt a munkateher mérése során.

Szintén megszűnhet az a probléma, amelyet nemcsak a vegyes kötelem, illetve dologi jogi, hanem a családjogi referációjában tevékenykedő bírák is nehezmenyeztek, mely szerint egy alacsony súlysámmal induló perből a keresetváltóztatás lehetősége miatt érdemben magasabb súlysámmú ügy keletkezik, de utólagosan a súlysám már nem módosítható (véleményem szerint az egyszeri módosítási lehetőség sem oldaná meg ezt a problémát). Értékelhető és mérhető az is, ha az ügyben viszontkereset érkezik, hiszen nem ritka, hogy a viszontkeresettel indult ügy önmagában nagyobb súlysámmot kapna, mint amit az előterjesztett kereset alapján indult ügy kapott. Amennyiben vizsgáljuk, hogy az ügynek mi lett a sorsa, annak elintézésé milyen munkaigényű volt, úgy a jelenlegi ügyelosztás aránytalanságait túlnyomórészt ki lehet küszöbölni.

A keresetváltóztatás, viszontkereset előterjesztése ezzel a módszerrel szintén vizsgálható, értékelhető, ahogyan az is, hogy a bíró esetlegesen átszignálás után jár el az ügyben, hiszen ez is bonyolultabbá teheti az ügy elintézését, magasabb az átszignált ügy elintézésének munkaidő igénye.

Ezzel az utánkövetési módszerrel kiszűrhető az, hogy adott darab és súlysám mellett a későbbiekben mi történt adott bírónál az adott ügygel, mennyi tényleges szakmai munkát igényelt a részéről az ügyek elintézésé.

A Debreceni Járásbíróság elnökhelyetteseként az utánkövetés módszerének bevetetésére, illetve gyakorlati tapasztalatok megszerzésére mintegy két év állt rendelkezésemre. Ebből csupán a 2017. évben volt lehetőségem úgy a polgári ügyek szignálására, hogy a 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) még nem lépett hatályba.

A Debreceni Járásbíróságon a 2015. év tapasztalatai azt mutatják, hogy 2015. évben akár 30-40 érdemi ügyérkezésbeli eltérés is mutatkozott a polgári ügyszakban dolgozó bírák esetében, mert az újraindult ügyek száma egyik esetben 40-50 körüli, míg másokban 10-15, esetleg kevesebb. Mivel a jelenlegi ügyelosztási rendben az újraindult ügyek ugyanúgy szerepelnek, mint az előzmény nélküliek, ugyanakkor nem értékelhető az ügyviteli befejezés, ebből következően az, akinek 50 újraindult ügye volt, valójában csak 150 új ügyet kapott, míg az, akinél az újraindult ügyeinek száma csak 15, annál ez 185 új érkezést jelent. Ez éves szinten 35 érdemi érkezésbeli különbség, ami az éves érkezésnek jelentős része, majdnem ötöde.

Bizonyos időszakonkénti vizsgálatot követően korrigálható azon bírák aránytalan munkaterhe, akik az átlagostól magasabb érkezés és „elnehezülés” szerinti súlysámmot érnek el. Ezen bírónak a magasabb befejezésszám okán több indokolt határozatot kell írásbafoglalniuk, vélhetően több tárgyaláson, több jegyzőkönyvet is készítettek, amelyek tekintetében határidőben kell intézkedniük. Amennyiben ezen ügyek feltorlódnak adott időszakban, úgy az érintett munkaterhe aránytalanul magas.

Könnyebbséget jelenthet az adott bírónak, ha az új érkezése átmenetileg csökken, azonban ahhoz, hogy a rendszer folyamatosan és arányosan terhelje a bírót, az érkezést és az elnehezülést folyamatosan ellenőrizni kell.

A Debreceni Járásbíróságon 2017. évben volt olyan kolléga, aki teljes referációját vett át távozó kollégától, így minden ügye átszignált ügynek minősült, majdnem minden második ügye fellebbezett volt, és nagyjából ilyen mértékben kellett szakértőt kirendelnie, illetve ideiglenes intézkedésről határoznia. Munkaterhe jóval meghaladta az átlagot, ezért indokolt volt a szignálás tekintetében esetében módosítani.

Ugyanakkor nem lehet jellemzőnek tekinteni például azt a tendenciát, hogy a közös megegyezéssel indult bontóperek nagy része válik vagyontársaság megosztását is magában foglaló bontóperré, mert a vizsgált tanácsok esetében ez évi egy-két ügyben történt meg csupán.

Amennyiben lehetőségem nyílik a Debreceni Törvényszék illetékeségi területén működő járásbíróságok polgári ügyszakos bírúinak munkaterhét a fenti módszerrel folyamatosan utánkövetni, úgy hamarabb tud a törvényszék vezetősége is reagálni az olyan helyzetekre, amikor valamelyik bíróság munkaterhe tartósan magasabb, vagy adott kolléga helyzete nehezül el a többiekéhez képest aránytalanul.

Mindenképpen szükséges kiemelni, hogy a Hajdúböszörményi Járásbíróság leterheltsége az ügyérkezés alapján évek óta aránytalanul magas a többi járásbírósághoz képest.

A Hajdúböszörményi Járásbíróságra 2015. évben 611 db, 2016. évben 689 db, míg 2017. évben már 792 db ügy érkezett. Bár a befejezések száma is növekvő tendenciát mutat, 2015. évben 643 db, 2016. évben 663 db, míg 2017. évben 710 db, ez nem tudta kompenzálni az érkezés megnövekedéséből adódó terheket, így a folyamatban lévő ügyek száma is növekvő tendenciát mutat, 2015. évben 263 db, míg 2017. évben 371 db ügy volt folyamatban.

A Hajdúböszörményi Járásbíróság helyzetét nehezítette az is, hogy a három polgári ügyszakba beosztott bíróból 2017. januárjáig egyikük látta el az elnöki teendőket, továbbá 2018. márciusában másikuk tartós távollétre kényszerült.

Éppen ezért indokoltnak tartom, hogy a Debreceni Törvényszék elnöke kirendeléssel próbált meg könnyíteni a hajdúböszörményi járásbírák terhein, amit az emberi erőforrások arányos elosztására létrejött munkacsoport tagjaként is támogattam.

A Berettyóújfalui Járásbíróság esetében szintén indokoltnak tartom, hogy a büntető ügyszakban ürről álláshely polgári ügyszakos bírói álláshelyként kerüljön kiírásra.

A Berettyóújfalui Járásbíróságon jelenleg 4 polgári ügyszakos bíró tevékenykedik, egyikük tartós távollétével azonban számuk háromra csökken, az ügyérkezés azonban mindenképpen indokolja négy bíró folyamatos munkáját.

A Berettyóújfalui Járásbíróságra 2015. évben 764 db, 2016. évben 803 db, 2017. évben 806 db ügy érkezett, 2015. évben 741 db, 2016. évben 772 db, míg 2017. évben 753 db ügyet fejeztek be. A folyamatban lévő ügyek száma így 289 darabról 373 darabra nőtt.

A Hajdúszoboszlói Járásbíróságra 2015. évben 471 db, 2016. évben 449 db, 2017. évben 551 db ügy érkezett, 2015. évben 516 db, 2016. évben 445 db, míg 2017. évben 500 db befejezés eredményeként a folyamatban lévő ügyek száma 148 darabról 203 darabra nőtt.

A Hajdúszoboszlói Járásbíróság esetében szintén vezetőváltásra került sor 2017. január 1. napjától. Az új, a vonatkozó jogszabályok, OBH elnöki utasítások betartásával végzett, gondos helyi szintű vezetői intézkedések ellenére a hatékonysági és időszerűségi mutatók elmaradnak a várttól, mely körben az okok feltárását szükségesnek tartom.

A Püspökladányi Járásbíróság 2015. évben 415 db, 2016. évben 449 db, míg 2017. évben 368 db ügyet érkeztetett, ebből 2015. évben 465 db-ot, 2016. évben 453 db-ot, míg 2017. évben 343 db-ot fejezett be, így a folyamatban lévő ügyek száma 106 db-ról minimális mértékben 127

darabra nőtt.

A Püspökladányi Járásbíróság kiegyensúlyozott teljesítményét a jövőben is szükséges megőrizni, ehhez mind a szakmai, mind a tárgyi feltételeket biztosítani.

Nehéz helyzetbe került a polgári ügyszak, mert a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 13.§ (3) bekezdése alapján egy polgári ügyszakos – gazdasági perekben jártas – kollégának a büntető tanács tagjaként kell eljárnia. A polgári ügyszak ezt a feladatot tartósan, kiszámíthatatlanul és tervezhetetlenül anélkül, hogy ez az ügyszak hatékonysági és időszerűségi eredményein ne mutatkozna, esetleg az erre kijelölt polgári ügyszakos bíró határidős kötelezettségire hátrányosan ne hatna, nem fogja tudni ellátni. Ezért is fontos, hogy a bírák kiválasztása körültekintően történjen, a munkaszervezésben a büntető ügyszakos kollégával maximálisan együttműködve valósuljon meg. A gazdasági ügyszakos bíró részvétele a büntető ügyszak munkájában mindenképpen további bírói álláshely betöltését igényli, ezért ezt az igényt a Debreceni Törvényszék részéről jelezni szükséges.

Kollégiumvezető feladataiként nevesített teendők ellátásával megbízott bíróként megkezdtem a Debreceni Törvényszéken is az ügyek arányos, darab és súlyszám szerinti elosztását az elsőfokú és másodfokú ügyekre, valamint a peren kívüli ügyekre kiterjedően is. Mivel az eddigiek során ez nem valósult meg, a tanácsok leterheltsége között jelentős eltérések mutatkoztak. A törvényszéki szignálás során azonban a másodfokú ügyek tekintetében jóval több információ áll rendelkezésre az ügy elintézéséhez szükséges munkateherrel kapcsolatban, nagyjából a járásbíróság büntető ügyszakához hasonlóan, így a szignálás során tanúsított gondosság, figyelem biztosítéka lehet a tanácsok arányos terhelésének.

A BÍRÓSÁGI TITKÁROK HELYZETÉT ÉRINTŐ ELKÉPZELÉSEK

Célom a bírósági titkárok széleskörű és egyre bővülő feladatai ellátásához szükséges segítség megadása, mely segítségnyújtás nem csupán a bírósági, hanem a bíróságon kívüli munkavégzésre is ki kell hogy terjedjen, emellett nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a bírósági titkár alapvető feladata a bírói tevékenységre való történő felkészülés.

Célom továbbá a bírósági titkárok tevékenységének átlátható módon való megszervezése, a bírósági titkárok körében annak a felmérése, hogy mely titkár, milyen szakirányú végzettséggel rendelkezik, adott ügyszakon belül milyen irányú érdeklődése van és lehetővé tenni mindannyiuk számára, hogy bíró mellett, a későbbi bírói tevékenységre való hathatós felkészülés jegyében is tudjanak munkát végezni.

Nagy segítséget jelentene a bírák számára is, ha kapnának segítséget a tárgyalás előkészítéséhez, a határozatok írásbafoglalásához. Ez azonban csak akkor érhető el, ha minden titkár beosztása megtörténik bíró mellé, és minden titkárnak lesz annyi felszabaduló ideje, hogy a bíró mellett akár tárgyaláson is részt tudjon venni.

Éppen ezért a bírósági titkárok feladatainak ellátása is arányosan kell, hogy megvalósuljon. A bírósági titkárok arányos munkaterhe hasonlóan nehezen megvalósítható, mint a bírák esetében, különösen igaz ez a civil szervezetek ügyeit intéző, és a végrehajtási ügyszakban dolgozó titkárokra. Az ügyszak sajátosságai ellenére a végrehajtási titkárok munkája is mérhetővé tehető. A végrehajtás sajátossága, hogy ugyanazon ügyszámon folyó végrehajtásban egyszerre több kérelem elintézése történik, minthogy azonban nem minden kérelem kap külön ügyszámot, a statisztika nem mutatja, hogy azon az ügyszámon pontosan hány kérelem benyújtására került sor. A Debreceni Járásbíróságon 2017. év januárjától bevezetésre került a perkönyv, így látható, hogy a végrehajtási titkár egy ügyszám alatt pontosan hány darab, és milyen tárgyú kérelmet intézett el.

A civil szervezetek ügyeit intéző, valamint a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon dolgozó titkárok esetében is indokoltnak tartom a perkönyv bevezetését, így a törvényszék illetékességi területén dolgozó titkárok leterheltsége jól összevethetővé válhat.

A bírósági titkárok látják el a pszichiátriai betegek sürgősségi gyógykezelésével felmerülő bírósági feladatokat is.

A kérelmek elektronikus úton történő továbbítása 2018. januárjától a Kenézy Gyula Egyetemi Kórházzal folytatott folyamatos egyeztetést követően gördülékeny, azonban a vizsgálat elvégzésének helyszíni körülményein még nem sikerült javítani. Feladatom, hogy az intézet vezetőjével a szemle körülményeinek megváltoztatását egyeztessék, különösen arra is tekintettel, hogy az a haladó elképzelés, hogy a határozatok és a szemléről készült jegyzőkönyv helyszíni kézbesítése megtörténhessen, megvalósuljon.

SZAKMAI VEZETÉS, OKTATÁS, KÉPZÉS

Céлом a szervezettebb, strukturáltabb szakmai vezetés megvalósítása a Debreceni Törvényszéken. Több olyan jogkérdés is felmerül a bírói tevékenység ellátása során, amely egyeztetést, megbeszélést igényel, hiszen az egységes joggyakorlat kialakítása, a jogbiztonság alapvető fontosságú, különösen most, amikor új eljárási törvény lépett hatályba.

Annak érdekében, hogy az új polgári eljárásjogi szabályok elsajátítása szervezeten és folyamatosan történjen, a bírák, titkárok, fogalmazók és igazságügyi alkalmazottak bevonásával járásbírói szinten, 2017. évtől heti rendszerességgel tartottam megbeszélést az aktuális problémák, gyakorlati kérdések kiszűrésére, ezt immáron törvényszéki szinten a jövőben is folytatni kívánom, azt már megbízott kollégiumvezetőként meg is kezdtem.

Feladatom a bírák felmerülő kérdéseit szükség szerint a munkacsoport, vagy a kollégium elé terjeszteni, azokra választ adni, megoldást találni.

Terveim között szerepel a Debreceni Ítéltábla Kollégiumvezetője, a Debreceni Törvényszék Gazdasági Kollégiumvezetője és a Debreceni Járásbíróság csoportvezetője segítségével annak megvalósítása, hogy az elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák olyan kérdésekben is szakmai segítséget tudjanak kérni - lehetőség szerint a kérdés felmerülésekor – amelyek vonatkozásában kollégiumi ülés összehívása még nem indokolt, de egységes álláspont kialakítása igen. Az ítélezési szünetet követő első szakmai konzultációra fent említett kollégáim megítéző jelölése mellett már sor is került. Ebben a körben emelem ki annak a fontosságát, hogy a 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépését követően felmerülő gyakorlati problémák megbeszélése ne csupán törvényszéki, hanem regionális, illetve országos szinten is valósuljon meg, hiszen mind a bíróságok, mind a jogkereső állampolgárok igénye az egységes joggyakorlat. Az OBH által létrehozott munkacsoport ezért is rendkívül hasznos, hiszen a fenti cél megvalósítására alkalmas, emellett az oktatások megtartása, szakmai segédanyagok elkészítése is jelentős segítséget jelent a jogalkalmazó számára.

Szintén fontosnak tartom a polgári kollégium aktív, hatékony működésének megvalósítását, a törvényszéki gyakorlat folyamatos nyomon követését, arról a kollégák folyamatos tájékoztatását. Ebben a körben megbízott kollégiumvezetőként kigyűjtöttem a korábbi kollégiumi állásfoglalásokat, közeli tervem azoknak a kollégiummal tagjaival történő áttekintése, azon ajánlásoknak és állásfoglalásoknak a közzététele, amelyeket a kollégium a jövőben is fenntart. Sajnálatos módon ezen szakmai anyagok jelentős része jelenleg a Debreceni Törvényszék elnöki irattárában, csak papír alapon létezik, ezek összegyűjtése, nyilvánossá tétele, a jogszabályokhoz igazítása nem történt meg.

Az ítélezési tevékenység során felmerülő szakmai kérdések megválaszolása során segítséget jelent a Debreceni Törvényszék, a Debreceni Ítéltábla, a Kúria, valamint más bíróságok gyakorlatának megismerése, ezért feladatom, hogy a felsőbb bíróságok határozatainak tartalmáról, a kialakuló gyakorlatról a bírák rendszeresen tájékoztatást kapjanak, lehetőség szerint olyan módon, hogy azokat akár otthonról, az OBH közreműködésével beszerzett eszközökről is megismerhessék. Ennek érdekében megkezdtem a másodfokú határozatok áttekintését, melyek közül az elvi állásfoglalásokat tartalmazó határozatok közzétételét is a közeljövőben szeretném megvalósítani, a kollégium tagjainak segítségével azt folyamatosan végezni.

Szintén fontos, hogy az eljáró bíró az ügyét másodfokon felülbíráló tanácsok elnökének véleményét legalább évi rendszerességgel, személyesen meghallgassa olyan formában, hogy az a szakmai fejlődését a visszajelzéssel elősegítse, munkájához további lendületet kapjon, ezért a tanácselnöki feljegyzések ismertetésének korábbi rendszerét visszaállítani tervezem.

Feltétlenül szükséges a Debreceni Törvényszék elnökhelyettesével történő együttműködés az oktatási, képzési tevékenység megvalósítása, megszervezése érdekében. Ezzel kapcsolatban Dr. Szurdi Bélával, a Debreceni Törvényszék elnökhelyettesével mint oktatásfelelőssel egyeztettem, mind az oktatók, mind a témakörök vonatkozásában a képzési tervre javaslatot tettem, aki a javaslataimat elfogadta.

Az alternatív vitarendezési módok, így a bírósági közvetítés szerepe hangsúlyosabb lehet, hiszen hatékonyabb a felek szabad akaratából megszületett megállapodás, egyezség a végrehajtás szempontjából, mint egy kötelezést tartalmazó bírósági határozat, különösen családjogi ügyekben. A közvetítői képzések, valamint a bírósági közvetítés mint lehetőség népszerűsítése ezért is fontos, kiemelve azt is, hogy a bírósági titkár így gyakorlatilag tárgyalótermi tapasztalatot is szerezhethet kinevezése előtt.

TÁRGYI FELTÉTELEK BIZTOSÍTÁSA

A Debreceni Járásbíróság történetében jelentős esemény volt, amikor 2015. nyarán új épületbe költözhetett a bíróság. Az elmúlt évtizedek legjelentősebb változása volt ez, amely mindannyiunk nagy meglepetésére szolgált.

Nem elfeledve a Debreceni Járásbíróság új épületének birtokbavétele felett érzett elégedettséget, hangsúlyos, hogy a Debreceni Törvényszék bíráinak munkakörnyezete a debreceni járásbírákétól jelentősen elmarad.

A törvényszéki bírának nem adatott meg, hogy minden bíró külön szobában nyerjen elhelyezést, van olyan bírói szoba, amelyen három kolléga kénytelen osztozni. A bíró és a közvetlen munkatársa, a leírója szobája nemhogy nem egymás mellett, de több emeletnyi szintkülönbséggel helyezkedik el, amely az iratok mozgatása során is jelentős többletkapacitást igényel, nem említve, hogy apró akadály elhárítása is jelentős időt vesz így igénybe. A szobák jelentős része nem klimatizált, a kollégák -ha tehetik- inkább otthon dolgoznak.

Ezért a legmesszebbmenőkig támogatom a Debreceni Törvényszék Elnökének azon elképzeléseit, hogy a törvényszék új épületbe költözhessen, a bírák ezáltal külön, klimatizált helyiségben dolgozhassanak, minden tanács külön tárgyalóteremben tárgyalhasson, így a tárgyi feltételek biztosításával még hatékonyabb és idősebb munkavégzés valósulhasson meg.

Nagy várakozással állok a heteken belül kiosztásra kerülő elektronikai eszközök használatba vételével kapcsolatos tapasztalatok előtt. Úgy gondolom, hogy amennyiben ezen az eszközön otthonról is elérhetővé válik a BIIR rendszer, illetve a pályaműben korábban felvázoltak szerint akár vibe felületen, akár a honlapon közzétett, rendszerezett, folyamatosan frissített szakmai anyag, úgy az a kollégák meglegetésére fog szolgálni, segítve a hatékony és idősebb ítélezést.

Az eszközök használatának elsajátítása az elektronikus ügyintézés bevezetésére tekintettel is idősebb, mely elektronikus kapcsolattartás lehetősége még inkább előrevetíti az idősebb ítélezés megvalósításának lehetőségét.

Tapasztalatom, hogy van olyan kolléga, aki idegenkedik a technikai újítások alkalmazásától, részükre – igény szerint – az informatikusok segítségével külön oktatást is szeretnék szervezni, hogy lássák, a technika őket segíti, az eszközök kezelésének elsajátítása nem lehetetlen.

A beszédfelismerő szoftver alkalmazásával például jelentősen csökkenthető az igazságügyi alkalmazottak munkaterhe, ezért szükséges a program népszerűsítése a kollégák körében.

BÍRÓSÁGI INTEGRITÁS, HOZZÁFÉRÉS, KAPCSOLATOK

Célom a Debreceni Törvényszék más szervekkel, sajtóval való kiegyensúlyozott együttműködésének, kapcsolatának megőrzése. Példaértékű a Debreceni Törvényszék kapcsolata a rendőrséggel, ügyészséggel, javítóintézettel, büntetés-végrehajtási intézettel, közterület-felügyelettel is.

Az új Pp. hatályba lépésével a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatallal is szükségessé vált az egyeztetés, tekintettel arra, hogy a Debreceni Járásbíróság elnökhelyetteseként szignálás során is, illetve a kollégák visszajelzései alapján is észleltem, hogy a gondnokság alá helyezési perekben érkező keresetlevelek sem a formai, sem a tartalmi követelményeknek nem feleltek meg. A szakmai egyeztetés során a gyámhatósági ügyek intézésével foglalkozó tisztviselők képviselői a járásbíróságon tartott megbeszélésen meghívottként jelen voltak, a felmerülő kérdéseiket a gondnoksági pereket tárgyaló kollégákkal megválaszoltuk, megindokoltuk, az erről készített összefoglalót a részükre továbbítottam, így a Debreceni Törvényszék illetékességi területén a gondnokság alá helyezéssel és a gondnokság alá helyezés felülvizsgálatával összefüggő perek további intézése már gördülékenyen zajlott, zajlik. Tervezem, hogy a gondnoksági perek időközben megszerzett tapasztalatokat ismét hasonló körben és módon egyeztetem. Ez azért is fontos, mert a személyállapoti perek, ezek közül a gondnoksági perek az ügyérkezés jelentős hányadát teszik ki.

A Debreceni Törvényszék illetékességi területén működő önálló bírósági végrehajtók is jelezték 2018. januárjában, hogy az elektronikus beterjesztésnek technikai akadályai vannak, így velük is felvettem a kapcsolatot, hogy az ügymenet ne akadjon meg, az ügyfeleket hátrány ne érje.

Részben már említést tettem arról, hogy a pszichiátriai betegek sürgősségi gyógykezelésével kapcsolatban egyeztetés szükséges, de fontosnak tartom a Magyar Országos Közjegyzői Kamarával, illetve a Végrehajtói Karral való szoros együttműködést is, elsősorban szakmai jellegű kérdésekkel kapcsolatban. Tapasztalataim szerint a közjegyzők gyakorlata országos szinten jelentős eltérést mutat, mely a bírósági feladatok ellátásában nehézségeket okoz, nem egy esetben az eljárás indokolatlan elhúzódását eredményezi.

Minden bíróság küzd a keletkezett iratanyag kezelésének, irattározásának és selejtezésének problémájával, így mind a selejtezés, mind a levéltári anyagok átadása sürgető. Itt emelem ki, hogy a Hajdúböszörményi Járásbíróság pincehelyiségének rekonstrukcióját támogatom, annak irattárként történő használatbavétele hosszú távon megoldást jelentene.

JELEN ÉS JÖVŐ

A 2012. után bevezetett új, emberközpontú igazgatási modell segítette a hatékony és időszerű ítélkezés megvalósulását, a szakmai munka megalapozottságát. Ha a bírák motiválttá válnak az ügyek szak- és időszerű megoldásában és befejezésében, a saját referádájukért felelősséget éreznek, úgy ennek eredménye nem csupán a statisztikai mutatókban jelentkezik, hanem mind a bírák, mind az ügyfelek megelégedésére szolgál.

Tekintettel arra, hogy a Debreceni Törvényszék elnöke 2018. szeptember 3. napjától megbízott a kollégiumvezető feladataiként nevesített teendők ellátásával, így

- kigyűjtöttem a korábbi, papír alapon létező kollégiumi állásfoglalásokat,
- megkezdtem a másodfokú határozatok feldolgozását és rendszerezését,
- a Debreceni Törvényszék tekintetében átvettem a szignálást, az ügyek arányos kiosztására, annak ellenőrzésére szignáló lapot készítettem,
- személyesen beszéltem a vidéki járásbírók igazgatási vezetőivel és járásbíráival,
- közvetlenül egyeztettem a Gazdasági Kollégium vezetőjével,
- 2018. szeptember 7. napján megtartottam az ítélkezési szünetet követő első szakmai konzultációt.

Jövőt érintő elképzeléseim:

2018-2019 év	2020 évtől folyamatosan
- kollégiumi ülés összehívása, új tagok választása, gazdasági kollégiummal történő szoros együttműködés	- folyamatos kollégiumi, szakmai tevékenység
- kollégiumi állásfoglalások megvitatása, közzététele	- BH gyűjtemény frissítése
- tanácselnöki feljegyzések ismertetése	- tanácselnöki feljegyzések ismertetése
- BH gyűjtemény a Debreceni Törvényszék gyakorlatáról	- társszervekkel történő, szükség szerinti egyeztetés, együttműködés
- sürgős szükség bírósági felülvizsgálatának körülményeiről egyeztetés kezdeményezése	
- egyeztetés a gondnoksági perek tapasztalatairól	

ÖSSZEFOGLALÁS

A pályamű bevezetőjében részletezett, OBH elnöke által megfogalmazott stratégiai célok, valamint a Debreceni Törvényszék elnöke által megfogalmazott célkitűzések megvalósítása kiemelkedően fontos. Feladatom az, hogy ezek megvalósulását lelkiismeretesen, tudásom legjavát nyújtva elősegítsem.

Céлом az, hogy a Debreceni Törvényszéken a kollégák úgy érezzék, hogy egy összetartó közösségnek a tagjai, ahol mindenki számíthat a többiek segítségére, és a bírósági feladatok ellátása arányosan terheljen minden bírót, igazságügyi alkalmazottat.

Az arányos munkateher mellett azon bírák, akik kiemelkedő szakmai tevékenységet végeznek, megkapják az elismerést, megbecsülést, lehetőség szerint kézzel fogható kedvezményeket is. A megnövekedett ügyintézési és adminisztrációs terhek mellett az írnokok munkáját is értékelni kell, akik közül szintén a kiemelkedően teljesítő írnokok jutalmazása nem maradhat el.

A bírósági vezető feladata a bírósági szervezet célkitűzéseinek folyamatos megvalósítása érdekében, a személyi és tárgyi feltételek, valamint a munka összhangjának biztosítása céljából folytatott, a bírósági szervezet által végzett, az igazgatási döntéseket megelőző és azt követő információgyűjtés, feldolgozás, tervezés, irányítás, döntés, végrehajtás, koordináció, ellenőrzés, vizsgálat, beszámolás, tájékoztatás és nyilvántartások vezetése.

Ennek a feladatnak az ellátása alapvetően azt igényli, hogy a bírósági vezető közvetlen kapcsolatban maradjon a bírósági szervezetben dolgozókkal, ezért lehetőséget kell adni az egyéni problémáik közlésére, azok lehetőség szerinti orvoslására megtenni a szükséges intézkedéseket, mindezt abban a reményben, hogy ezen intézkedések az eredményesség megtartásával, javításával a kollégák megelégedésére is szolgálnak. Ennek érdekében nem csupán a Debreceni Törvényszék, hanem a Debreceni, Hajdúszoboszlói, Hajdúböszörményi, Püspökladányi és Berettyóújfalui Járásbíróságok bíráival is a személyes kapcsolat kialakítására és megőrzésére fogok törekedni.

Kinevezésem esetén kollégiumvezetői tevékenységemet a fentiek szem előtt tartásával, a Debreceni Törvényszék Elnökével szorosan együttműködve végezném.

Debrecen, 2018. szeptember 14.

Dr. Csikiné dr. Mátyás Krisztina
a Debreceni Járásbíróságra elnökhelyettese